

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#**MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ**

BEBKA[®]
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

MAHMUDIYE İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mh. Damlalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24
Web: www.investeskisehir.gov.tr

Hazırlayanlar

Güliz ÜNAL, Koordinatör, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Burak Canbulat, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Fatih Aydın, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Nigah Tunca, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Seyfettin KACIR, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır.
Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satılamaz.
Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Eskişehir ili İnönü ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz. Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Eskişehir merkez ilçeler hariç 12 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, belediyeleri, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. TARİH.....	1
2. İDARİ YAPI.....	1
3. DOĞAL YAPI.....	3
3.1. İklim.....	3
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	3
3.2.1. Bitki Örtüsü.....	3
3.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	3
3.3.1. Jeotermal Kaynaklar.....	3
3.3.2. Maden Rezervleri.....	3
4. SOSYAL YAPI.....	4
4.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	4
4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	5
4.3. Eğitim.....	5
4.4. Sağlık.....	6
5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	7
6. ALTYAPI.....	7
6.1. Elektrik.....	7
6.2. Doğalgaz.....	7
7. EKONOMİK YAPI.....	8
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	8
7.2. Tarım ve Hayvancılık.....	9
7.3. Sanayi.....	14
8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ.....	15
SONUÇ.....	16
KAYNAKÇA.....	17

TABLolar

Tablo 1	Mahmudiye İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları.....	4
Tablo 2.	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022).....	5
Tablo 3.	Mahmudiye İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020).....	6
Tablo 4.	Mahmudiye İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021).....	6
Tablo 5.	Mahmudiye İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar).....	9
Tablo 6.	Mahmudiye İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton).....	10
Tablo 7.	Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	11
Tablo 8.	Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020).....	11
Tablo 9.	Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020).....	11
Tablo 10.	Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı (2020).....	12
Tablo 11.	Mahmudiye İlçesi Hayvancılık Verileri (2020).....	12
Tablo 12.	Mahmudiye İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019-2020).....	13
Tablo 13.	Mahmudiye İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2020).....	13
Tablo 14.	Mahmudiye İlçesi Tarımsal Veriler.....	13
Tablo 15.	Mahmudiye İlçesi Arıcılık Verileri (2020).....	14
Tablo 16.	Mahmudiye İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı.....	14

ŞEKİLLER

Şekil 1.	Mahmudiye İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	2
Şekil 2.	Corine 2018 Eskişehir İli Mahmudiye İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	2
Şekil 3.	SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri.....	5

GRAFİKLER

Grafik 1.	Mahmudiye İlçesi Nüfus Piramidi (2020).....	4
Grafik 2.	Mahmudiye İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 3.	Mahmudiye İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2016-2018).....	7
Grafik 4.	Mahmudiye İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019).....	8

KISALTMALAR

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Mahmudiye
İl Merkezine Uzaklık	53 km
Yüzölçümü	659 km ²
Bitki Örtüsü	Step ve bozkır
Nüfus Sayısı (2020)	7.740
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2020)	%68,42
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	4. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı, Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım ve hayvancılık
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Elma, şeker pancarı tohumluk, buğday
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Kültür Turizmi
Somut Kültürel Miras	-
Somut Olmayan Kültürel Miras	Nalbantlık
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.347
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Var
Maden Rezervleri	Kireç taşı, mermer

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına BEBKA tarafından çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Eskişehir ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atık oluşturması amaçlanan bu çalışma kapsamında Eskişehir'in kırsalda yer alan ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

1. TARİH

İç Anadolu coğrafi bölgesi, yukarı Sakarya bölümündeki Eskişehir ilinin güneydoğusunda, Eskişehir-Afyon asfaltı üzerinde kurulan ve Cumhuriyetten sonra ilçe olan Mahmudiye, yeşillikler içerisinde bir yerleşim merkezidir.

Mahmudiye'nin tarihte eski bir yerleşim yeri olduğu çevrede bulunan höyük tümölüslerinden ve inşaat kazılarında bulunan kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Mahmudiye adının kaynağı Osmanlı İmparatorluğunun ıslahatçı hükümdarı olarak bilinen Mahmud II. (Gazi Sultan Mahmud Han-ı Sani 1784-1839)'dir. İlçedeki eski tapu kayıtlarında da büyük bir kısım arazi Mahmud San-i Vakfı olarak görülmektedir. Şahısların sahip oldukları tapularda da alınış yeri Mahmud San-ı Vakfı olarak kayıtlıdır. Böylece ilçenin II. Mahmud'un adından dolayı Mahmudiye ismini aldığı bilinen bir gerçektir.

Mahmudiye, 1880-1885 yıllarında Kafkasya'dan gelen 30-40 hanelik Cerkezlerin yerleşmesiyle Atikcerkez Mahallesi olarak kurulmuştur. Daha sonra Bulgaristan, Rumeli ve Romanya'dan gelenlerin Atikcerkez mahallesine iskân ettirilmesiyle büyük bir köy halini almıştır.

1918 yılında başlayan I. Dünya Savaşında çevre halkı bağımsızlığı için yapılan tüm savaşlarda Milli Kuvvetlere maddi ve manevi yardımlarda bulunmuştur. Bu arada memleketin Yunanlılar tarafından istila edilmesi üzerine Mahmudiye'deki Çiftlikat-ı Hümayun önce Kırşehir sonra da Çankırı'ya nakledilirken Katil İlyas çetesi tarafından yağma edilmiştir. Geriye kalanlar da Esenboğa'ya nakledilmiştir. Yunanlılar, Polatlı'ya doğru ilerlerken Mahmudiye halkının elinde kalan hayvanlarını almışlardır. Sakarya Savaşından sonra geriye kaçan düşman, Mahmudiye'de ayakta kalan evleri yakıp yıkmış, düşman yakıp yıkmaya işiyle uğraşırken Türk Kuvvetlerinin sıkıştırması üzerine ağırlıklarını toplayamadan Kırkız Dağı istikametinde çekilmiştir. Türk Kuvvetleri de Çal Tepesi'ne mevzilenecek uzun bir süre durdurmışlardır. Mahmudiye 34 gün işgal altında kalmıştır. 18 Eylül 1921 tarihinde düşman işgalinden kurtarılmıştır.

2. İDARİ YAPI

Kuzeyinde Alpu, kuzeydoğusunda Beylikova, doğusunda Sivrihisar, güneyinde Çifteler, batısında Seyitgazi ilçesi yer alır.

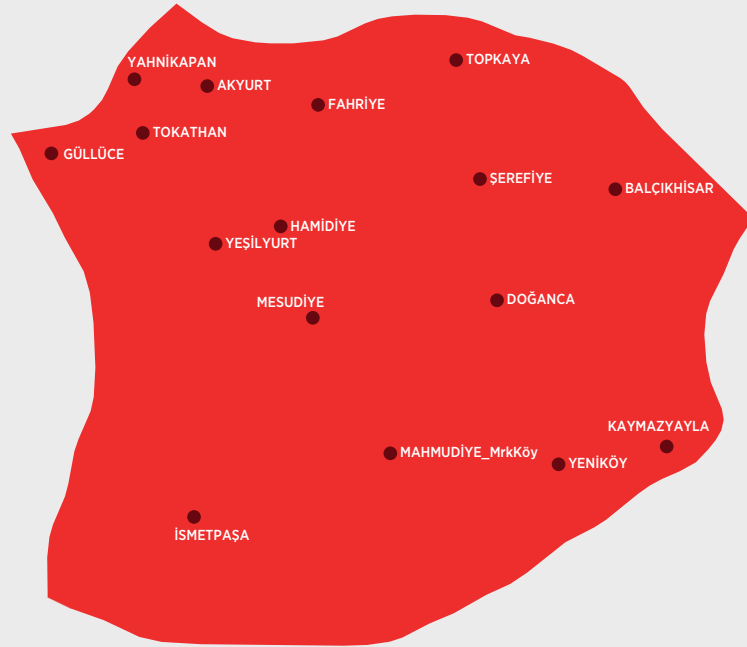
- **İl Merkezine Uzaklık** : 53 km
- **Yüzölçümü** : 659 km²

Mahmudiye'nin 1915 yıllarında nahiye olduğu bilinmektedir. Mahmudiye nahiye olunca o zaman köy statüsünde bulunan Çifteler ile birlikte diğer köyler de Mahmudiye'ye bağlanmıştır. 1920 yılından sonra göçmenlerin yerleştirilmeleri ile daha da gelişmiş ve Atik Cerkez (Işıklar) Mahallesi ve Muhacir (Yeni) Mahalle olarak iki mahalleye ayrılmıştır.

Mahmudiye'nin 10 Km güneybatısında bulunan İsmetpaşa köyünün 1939 yılında nahiye olması nedeniyle bölge arazisi ve köyleri iki nahiyeye bölünmüş, 1950 yılında ise İsmetpaşa kaldırılarak tekrar köy olmuş, arazi ve köyler Mahmudiye nahiyesine bağlanmıştır.

1949 yılında Belediye teşkilatı kurulmuş, 28.06.1954 tarihinde de 6321 sayılı kanun ile ilçe merkezi olmuştur. Mahmudiye ilçesine bağlı 19 mahalle bulunmaktadır.

Şekil 1. Mahmudiye İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

3. DOĞAL YAPI

3.1. İklim

Mahmudiye ilçesinde karasal iklim hüküm sürer. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlıdır. Eskişehir ilinde en fazla ve devamlı yağış alan yer Mahmudiye ilçesidir. Buna rağmen yağışlar kısa sürelidir. Temmuz ve Ağustos ayları en az yağış alan aylardır. Ocak ve Mayıs ayları ise en çok yağışlı geçen aylardır.

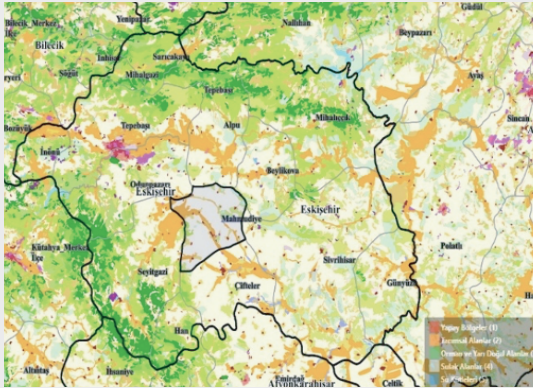
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

3.2.1. Bitki Örtüsü

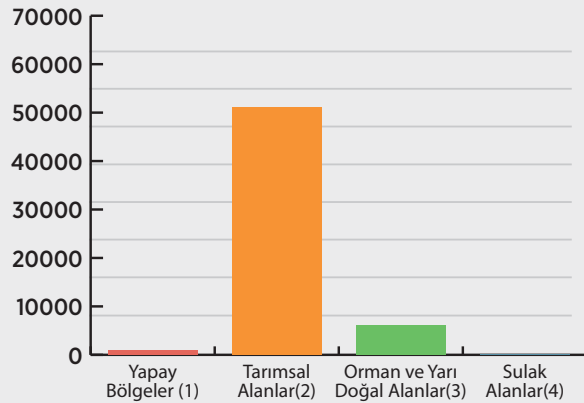
Mahmudiye ilçe merkezinin 12 km kuzeybatısındaki Kırkkız Dağı (1301 m) ilçenin en büyük yükseltisidir. Mahmudiye’de yer alan en büyük akarsu, ilçe merkezinden geçen Seydisuyu’dur.

3.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 2. Corine 2018 Eskişehir İli Mahmudiye İlçesi Alan Kullanımı Verileri

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020

3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

3.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Mahmudiye ilçesinde jeotermal su kaynağı bulunmakta olup sıcak su İhsaniye Mahallesi civarında çıkmaktadır. Ilıcabaşı diye de anılan bölgede birkaç kaynağın olduğu ve derenin Bardakçı suyuna karıştığı bilinmektedir. Suyun kükürt oranı yüksek olup su sıcaklığı 65-70 oC'dir.

3.3.2. Maden Rezervleri

Mahmudiye ilçesinde kireç taşı ve İsmetiyi Bölgesinde mermer rezervleri bulunmaktadır. Rezervler doğal taş tozu ve beton üretiminde kullanılmaktadır.

4. SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Mahmudiye ilçesinde 2020 yılı sonu itibarıyla 7740 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51,4'ünü erkek nüfus, %48,6'sını da kadın nüfus oluşturmaktadır.

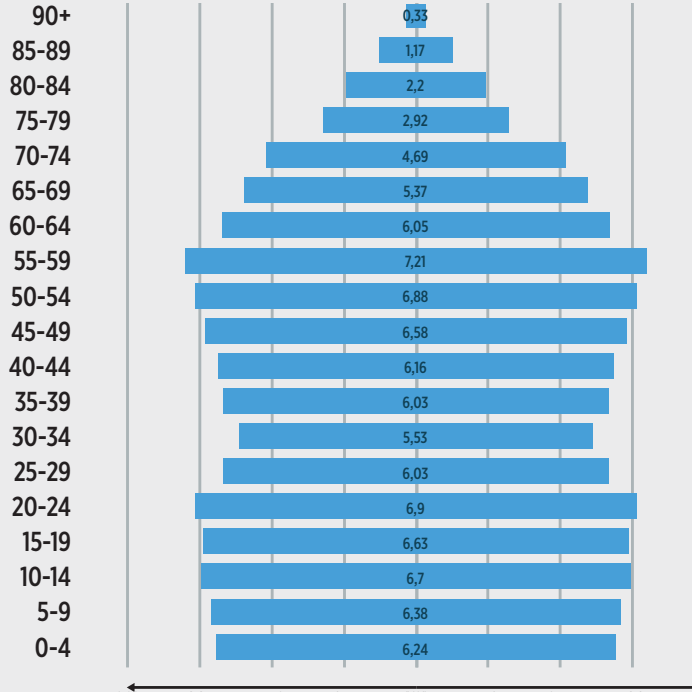
Tablo 1. Mahmudiye İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları

Yıl/Cinsiyet	2016	2017	2018	2019	2020
Erkek	3.991	3.877	4.081	3.997	3.975
Kadın	3.865	3.723	3.917	3.811	3.765
Toplam	7.856	7.600	7.998	7.808	7.740

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Mahmudiye ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %7,3 oranı ile 50-54 yaş arası nüfusun ilk sırada, %6,79 oranı ile 10-14 ve 20-24 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %6,51 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede çalışma çağı ve genç bağımlı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Grafik 1. Mahmudiye İlçesi Nüfus Piramidi (2020)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

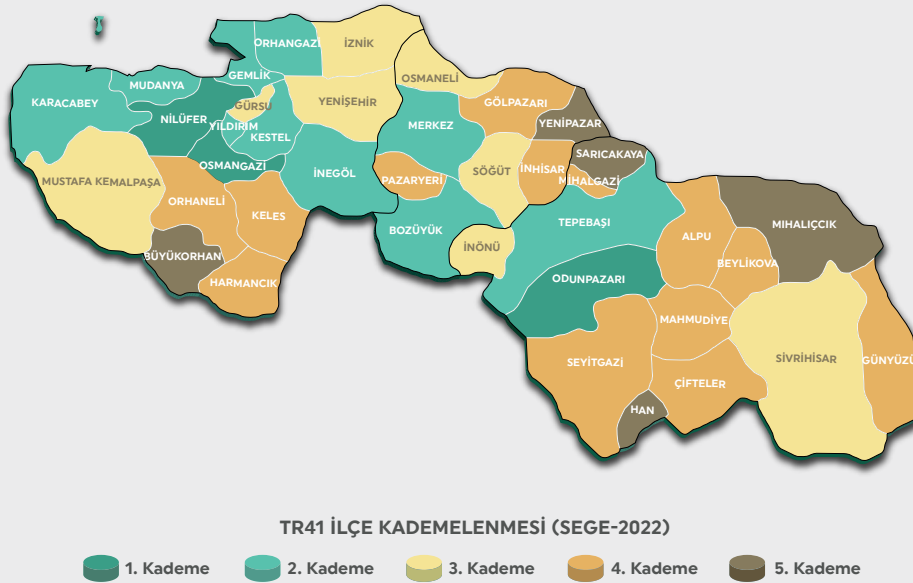
Mahmudiye ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması araştırmasında sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 521., Eskişehir'deki ilçeler içinde ise 7. sıradadır. İlçe, -0,351 puanlık skorla 4. kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Mahmudiye	521	7	-0,351	4

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

Şekil 3. SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

4.3. Eğitim

Mahmudiye ilçesinde 2016-2020 yılları arasında okul öncesi eğitimde ve lise eğitiminde öğrenci sayısı, okul öncesi, ilköğretim ve meslek lisesi öğretmen sayıları artış göstermiştir. İlçede okul sayıları genel lise haricinde aynı kalmış, bir lisede eğitime ara verilmiştir.

Tablo 3. Mahmudiye İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise Genel	Lise Meslek
Veri Türü	Yıl					
Okul Sayısı	2016	1	4	3	2	3
	2020	1	4	3	1	3
Öğrenci Sayısı	2016	113	504	425	132	349
	2020	123	353	403	144	245
Öğretmen Sayısı	2016	5	38	45	37	26
	2020	6	49	39	12	46
Derslik Sayısı	2016	4	30	35	-	36
	2020	4	48	37	9	27

Kaynak: Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2021

- İlk öğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 7
- Orta öğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- İlk öğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 7
- Orta öğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- Okur-yazarlık Oranı (2019) : %96,07

İlçede Eskişehir Osmangazi Üniversitesine bağlı bir adet meslek yüksek okulu bulunmaktadır. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bölümde okuyan 61 öğrenci bulunmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS 2021 çalışması neticesinde yükseköğretim için Mahmudiye'den Eskişehir tercih edilmektedir. Ortaöğretim için ise Mahmudiye'den yine Eskişehir tercih edilmektedir.¹

Tablo 4. Mahmudiye İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

Üniversite Adı	Fakülte/MYO Adı	Bölüm Adı	Toplam Önlisans Öğrenci Sayısı
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Mahmudiye Atçılık MYO	Bitkisel ve Hayvansal Üretim	61

Kaynak: YÖK, 2021.

4.4. Sağlık

Eskişehir Sağlık İl Müdürlüğünden alınan 2019 yılı verilerine göre Mahmudiye ilçesine ait sağlık verileri aşağıdaki gibidir:

- Hastane sayısı (entegre) : 1
- Yatak sayısı : 10
- Aile hekimliği birim sayısı : 1
- Hekim sayısı : 2
- Diş hekimi sayısı : 2
- Diğer sağlık personel sayısı : 12

YER-SİS çalışmasında yer verilen ağ analizine göre Mahmudiye'den sağlık hizmetinden faydalanmak için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Eskişehir ilini tercih ettikleri görülmektedir.²

5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Kültür turizmi

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Atlı Terapi ve Rehabilitasyon Merkezi

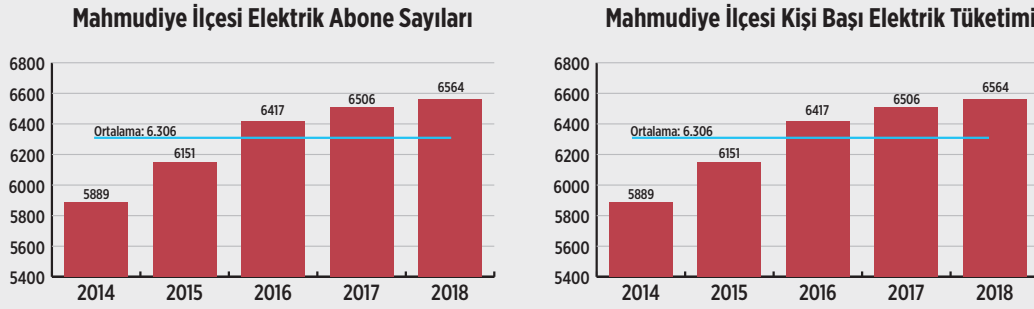
Somut Olmayan Kültürel Miras: Nalbantlık, Saraçlık

6. ALTYAPI

6.1. Elektrik

Mahmudiye ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda verilmiştir:

Grafik 2. Mahmudiye İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

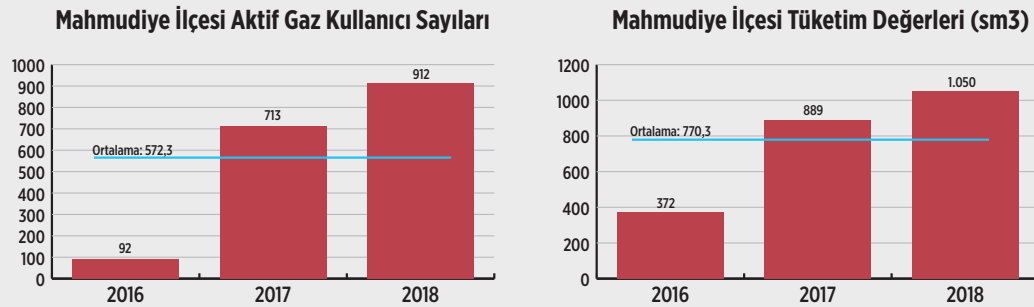

Kaynak: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020

6.2. Doğalgaz

Mahmudiye ilçesine ait 2014-2018 yılları arası doğalgaz kullanımları aşağıda verilmiştir:

Grafik 3. Mahmudiye İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2016-2018)

Kaynak: Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020)

7. EKONOMİK YAPI

Mahmudiye ilçesi yüzölçümü itibariyle küçük bir ilçe görünümünde olsa da tarımsal üretim potansiyeli büyüktür. İlçe halkının %85'i tarımsal faaliyetlerle geçimini sağlamaktadır. İlçede tarlada üretim ilk sırayı almaktadır. İlçe ekonomisinde hayvancılık ise ikinci derece önem taşımaktadır.

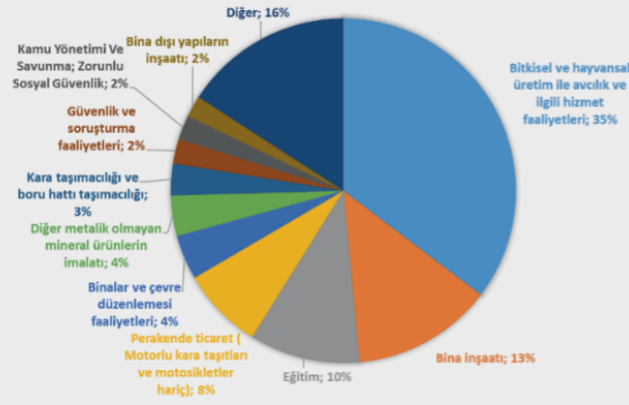
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Mahmudiye ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %54 oranında 4a (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %28 oranı ile 4b (Bağ-Kur) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4c (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %18'dir.

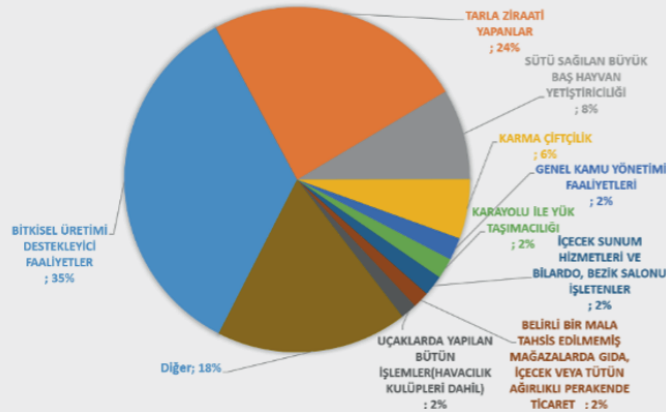
4a ve 4b sigortalı çalışanlar arasında %35 oranları ile bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri öne çıkmaktadır.

Grafik 4. Mahmudiye İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

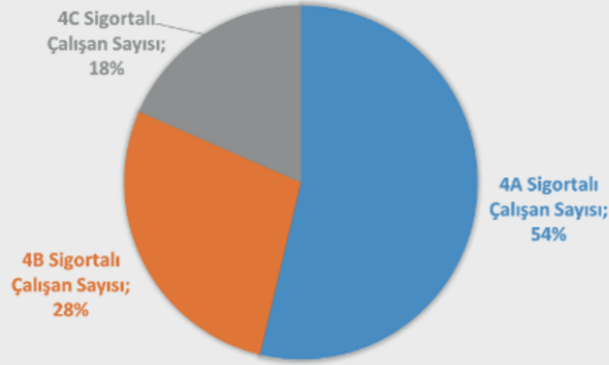
Mahmudiye İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mahmudiye İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mahmudiye İlçesi Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020

7.2. Tarım ve Hayvancılık

Mahmudiye ilçesinde tarım alanlarının yıllar içerisindeki değişimi incelendiğinde ise “Meyve, İçecek ve Baharat Bitkileri” için kullanılan alanların 2019 yılı hariç yıllar itibarıyla genişlediği gözlemlenmiştir. “Nadas” a ayrılan alanlar azalırken, “Sebze” alanlarında artış olduğu ve “Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünler” için kullanılan alanların ise yıllar itibarıyla değişkenlik gösterdiği görülmektedir. İlçede örtüaltı üretiminin yapıldığı da görülmektedir.

İlçede en çok üretilen meyveler badem ve golden elmadır. İlçede en çok üretilen sebzeler kuru soğan ve sofralık domatestir. İlçede üretilen tarla bitkilerinde ise şeker pancarı ve makarnalık buğday haricindeki diğer buğday türleridir.

Tablo 5. Mahmudiye İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar)

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkileri Alanı	4.517	5.145	5.437	5.099	5.099	5.866
Nadas Alanı	121.091	139.240	116.539	96.038	96.038	88.816
Sebze Alanı	6.236	5.274	4.584	5.889	5.889	6.020
Örtüaltı Tarım Alanı Plastik Sera	80	85	133	70	70	70
Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	288.559	263.373	276.690	311.953	311.953	317.482

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 6. Mahmutiye İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton)

MAHMUDİYE									
2016		2017		2018		2019		2020	
Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Badem	99	Badem	89	Badem	95	Elma (Golden)	5078	Elma (Golden)	5228
Kimyon (İşlenmemiş)	14	Vişne	10	Vişne	10	Elma (Diğer)	3487	Elma (Diğer)	4988
Kiraz	8	Kiraz	9	Kiraz	9	Badem	146	Badem	151
Elma (Golden)	6	Elma (Golden)	6	Kimyon (İşlenmemiş)	7	Vişne	10	Vişne	11
Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)
Soğan (Kuru)	18000	Soğan (Kuru)	20600	Soğan (Kuru)	17724	Soğan (Kuru)	13200	Soğan (Kuru)	16511
Karpuz	175	Domates (Sofralık)	823	Domates (Sofralık)	3863	Domates (Sofralık)	5985	Domates (Sofralık)	3330
Kavun	141	Kavun	468	Karpuz	578	Karpuz	675	Kavun	510
Fasulye	103	Karpuz	441	Kavun	315	Kavun	270	Havuç	300
Tarla Bitkileri	Üretim	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Şeker Pancarı	105214	Şeker Pancarı	157399	Şeker Pancarı	121254	Şeker Pancarı	112889	Şeker Pancarı	253954
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	39783	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	47876	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	40596	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	43480	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	34149
Arpa (Diğer)	20746	Arpa (Diğer)	27534	Patates (Tatlı Patates Hariç)	21590	Arpa (Diğer)	18865	Yonca (Yeşilot)	23175
Yonca (Yeşilot)	12188	Mısır (Silaj)	10500	Arpa (Diğer)	18233	Mısır (Silaj)	14625	Mısır	17518

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 7. Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Elma (Golden)	5.228	0,50
Elma (Diğer)	4.988	0,43
Badem	151	0,09
Vişne	11	0,006

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Mahmudiye’de ticari amaçlı üretilen meyveler, elma ve bademdir. İlçede sanayiye yönelik elma yetiştiriciliği ön plandadır. Özel sektöre ait arazilerde ve yaklaşık 6000 dekar alanda organik elma yetiştiriciliği yapılmaktadır. Yetiştirilen elmalardan yurt dışı satışı organik meyve suyu ve püresinden organik bebek maması üretilmektedir.

Tablo 8. Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Soğan (Kuru)	16.511	15,22
Havuç	300	0,05
Kabak (Çerezlik)	58	0,03
Kavun	510	0,01
Karpuz	175	0,01
Bezelye	85	0,004

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 9. Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020)

Tarla Bitkisi Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Şeker Pancarı Tohumları	494	21,32
Kuş Yemi	501	3,99
Şeker Pancarı	253.954	1,10
Yulaf	3.114	0,99
Ayçiçeği Tohumu (Yağlık)	10.869	0,57
Ayçiçeği Tohumu (Çerezlik)	570	0,34
Sorgum (Yeşilot)	293	0,33
Bezelye (Yemlik)	1.440	0,32
Mısır	17.518	0,27
Fiğ (Macar Yeşil Ot)	2.400	0,22
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	34.149	0,21
Arpa (Diğer)	15.309	0,20
Patates (Tatlı Patates Hariç)	6.673	0,13

Yonca (Yeşilot)	23.175	0,12
İtalyan Çimi (Yemlik)	900	0,09
Triticale	241	0,09
Mısır (Slaj)	14.745	0,05
Buğday (Hasıl/Yeşilot)	150	0,04

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Mahmudiye Türkiye'nin tohumluk özel üretim alanı olarak anılmaktadır. İlçede yemlik ve tohumluk mısır yanında tohumluk pancar üretimi mevcut olup Alpu ve Mahmudiye ilçeleri şeker pancarı tohumu üretiminde öncü konumdadır. Tohumluk üretimi özel kuruluşlar tarafından çiftçilere çoğunlukla anlaşmalı olarak yaptırılmaktadır.

Tablo 10. Mahmudiye İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı (2020)

Sera Türü	Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Plastik Sera	Domates (Sofralık)	3.150	0,10

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 11. Mahmudiye İlçesi Hayvancılık Verileri (2020)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Payı (%)
At	1.939	1,68
Katır ve Eşek	136	0,13
Koyun ve Keçi	46.070	0,09
Büyükbaş Hayvan	11.769	0,07
Et Tavuğu Sayısı	328.253	0,13

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün Mahmudiye'de bulunan Hamidiye Etçi Damızlık Tavuk Islahı biriminde yerli tavuk çeşitlerinin üretimi yapılmaktadır. Bunun yanında TİGEM Anadolu Tarım İşletmesinin 45 bin da arazisinde büyük ve küçük baş hayvan ve at yetiştirilmektedir.

Türkiye Jokey Kulübü'nün 1720 dekarlık bir alanda harası mevcut olup bu arazide içinde çim ile kum pistler içeren bir hipodrom bulunmaktadır. Bu harada yarış atlarına otelcilik hizmeti verilmektedir. İlçede 57 tane de özel at harası işletmecisi ve toplamda 2 bine yakın at mevcuttur. Mahmudiye'de daha çok yarışlar için saf kan Arap atları yetiştirilmekte ve dışarıdan gelen yarış atlarına pansiyon hizmeti verilmektedir. TİGEM Anadolu Tarım İşletmesinde atların bakımlarının yapılması yanında tohumlama gibi işlemler de gerçekleştirilmektedir. Burada yetiştirilen atlar daha sonra açık artırma ile satılmaktadır. İyi özellik gösteren ve şampiyon olmuş ağırlar ve bunların spermaları da yurt dışına satılmaktadır.

Tablo 12. Mahmudiye İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019-2020)

Hayvansal Üretim	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Yapağı (Merinos)	134,28	1,23
Koyun Sütü (Merinos, İşlenmemiş)-2019	643,52	0,89
Tiftik	1,17	0,25
Keçi Sütü (Tiftik) (İşlenmemiş)-2019	8,84	0,26
Sığır Sütü (Kültür) (Manda Sütü Hariç)-2019	16.469,8	0,13
Sığır Sütü (Kültür Melezi) (Manda Sütü Hariç)-2019	1.674,09	0,02
Keçi Kılı	1,34	0,02
Yapağı (Yerli Ve Diğerleri)	7,36	0,01
Keçi Sütü (Kıl Keçisi ve Diğerleri, İşlenmemiş)-2019	61,46	0,01
Balmumu (Arı)	0,54	0,01
Koyun Sütü (Yerli ve Diğerleri, İşlenmemiş)-2019	106,37	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Mahmudiye ilçesinde 7 sulama kooperatifi ve 1 üretici birliği bulunmaktadır.

Tablo 13. Mahmudiye İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2020)

Kooperatif / Birlik	Sayı
Sulama Kooperatifi	7
Süt Üreticileri Birliği	1

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

Tablo 14. Mahmudiye İlçesi Tarımsal Veriler

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ekilen Alan (Dekar)	319.130	328.062	329.393	333.757	339.066	348.155
Toplam Çiftçi Sayısı	2.855	2.841	2.796	2.774	2.763	2.741
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.469	1.552	1.485	1.461	1.400	1.347
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	1.386	1.289	1.311	1.313	1.363	1.394

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 15. Mahmudiye İlçesi Arıcılık Verileri (2020)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)	Türkiye Payı (%)
13	-	1.107	1.089	9,40	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

7.3. Sanayi

İlçede tarım ve hayvancılık dışında;

- Diğer madencilik ve taş ocaklığı
- Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı

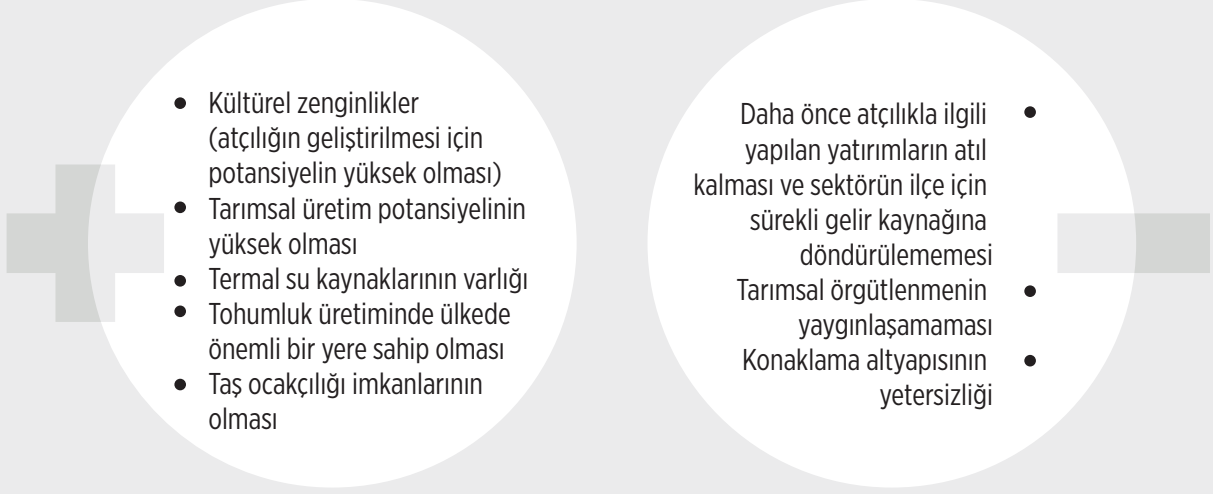
sektörlerinden bahsedilebilir. İlçede, doğal taş tozu ve beton üretimi yapan iki firma bulunmaktadır. İsmetpaşa bölgesinde yeni bir mermer taş ocağı yakın dönemde devreye girecektir. Belediyeye ait ruhsatlı arazide kurulu bir taş ocağı mevcut olup burada asfalt ve yol yapımında kullanılan mekanik malzemelerin üretimi yapılmaktadır. Bunun dışında inşaat kumu üreten bir işletme de mevcuttur.

Tablo 16. Mahmudiye İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı

Firma Sayısı:	8
Kapasite Raporu Sayısı:	8
Toplam Çalışan Sayısı:	98
Toplam Açık Alan (m²):	663.641
Toplam Kapalı Alan (m²):	50.140

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- İlçedeki atıcılık gibi kültürel zenginlikler ilçede ekonomik gelir getirici faaliyetlerin gelişmesi açısından yeni imkanlar oluşturabilir.
- Tarımsal üretim potansiyelinin yüksek olması, sulu ve kuru tarım için mevcut alanların üretim ve çeşitlilik amaçlı değerlendirilmesine imkân sağlayabilir.
- Termal su kaynaklarının mevcudiyeti sıcak suyun gerek tarım gerekse çevre gibi konularda ekonomik açıdan avantaj sağlayabilir.
- Tohumluk üretiminde lider konumda olmak, ilçede tarımsal üretimin belli bir disiplinde gelişmesine imkân sağlayabilir.
- İlçede maden ve doğal taş rezervlerinin varlığı eni iş yatırımları için fırsat oluşturabilir.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- Tarihsel önemi olan ve ilçenin gelir sağlayıcı ve ayrıcalık yaratacak en önemli zenginliği olan atıcılığa yönelik daha önce yapılmış yatırımların zayıf kalması ilçede bu alanda ekonomik sürdürülebilirliği zayıflatmaktadır.
- Tarımsal örgütlenmenin yaygınlaşmamış olması gelir getirici faaliyetler açısından birlikte hareket ederek güçlenmeyi yavaşlatmaktadır.
- İlçede konaklama imkanlarının zayıf olması, ilçeye görevli olarak gelen kesimin sürekliliğinin sağlanamaması ve ilçeye kalıcı yerleşimin olmamasına neden olmaktadır.

SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında ilçenin tarımsal ürün üretiminde önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmüştür. Bu potansiyeli değerlendirmek ve katma değerli ürün üretmek üzere tesis sayısı artırılabilir. İlçede üretilen kuru soğan, buğday, ayçiçeği gibi ürünlerin işlenebileceği tesis yatırımları yapılabilir. Hububat üretiminin yoğun olması nedeniyle ortak kullanıma yönelik seçme, eleme ve ambalajlama tesisi kurulabilir. İlçede doğal alanlarda yetişen “dolaman mantarı”nın üretiminin yapılabilmesi ve ticari olarak değer kazanması için kültüre alınması üzerine fizibilite çalışması ve bilimsel çalışmalar yapılabilir. Doğanca bölgesinde bulunan ve farklı illere ambalajlanmak üzere gönderilen torf toprağına yerinde katma değer kazandırılarak ilçeden satışının sağlanacağı şekilde yatırım imkanları geliştirilebilir. Kuruyemiş kavurma tesisi yatırımı, yaş sebze kurutma tesisi yatırımı ve ortak kullanıma yönelik selektör tesisi yatırımı yapılabileceği ön görülmektedir.

İlçede termal su kaynağı mevcuttur. Suyun sıcaklığının 65-70 C civarında olduğu bilinmektedir. Su kaynaklarının termal su özelliği araştırılabilir. Mevcut durumda su, seralarda ısıtma amaçlı kullanılmaktadır. Termal su kaynaklarının insanlarla ve tesislerle buluşturulduğu çeşitli projeler hayata geçirilebilir. Bunun için de bu alanda ruhsatlı sondaj kuyuların açılması ve suyla ilgili gerekli tespitlerin yapılması gerekmektedir. İlçede bulunan sıcak su kaynakları örtü altı tesisi yatırımlarında değerlendirilerek bölgede mevcut olan örtü altı üretiminin yaygınlaştırılması, bölge sebze ihtiyacına da tüm yıl hizmet edilmesini ve bölgeden ihracatın artmasını sağlayabilir.

İlçede tohumluk üretiminde özel sektöre sözleşmeli tarım yapılmasının yaygınlaştırılması, mevcut üreticiler için sürdürülebilir üretim ve gelir kaynağı olabilir. Hayvancılık yapılan alanlarda yem bitkisi yetiştiriciliği yeterli değildir. Bölgede hayvancılığın gelişmesi için bölgede yem bitkilerinin yetişmesi büyük önem arz etmektedir. Yem bitkisi yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi sağlanabilir.

İlçeye, yıllara göre değişiklik göstermekle birlikte önemli sayıda mevsimlik tarım işçisi gelmektedir. Mevsimlik işçiler için yaşam alanları oluşturulabilir.

İlçede devlet destekleri ve teşviklerinden genelde tarımsal alanda yararlanılmaktadır. İlçenin konumu, ilin mezbaha ihtiyacının karşılanmasına yönelik bir tesisin kurulması için uygun olabilir. İlçede bitkisel ve hayvansal atıklarla diğer atıkların sürdürülebilir şekilde dönüştürülerek ekonomik değere dönüştürülmesi ile ilgili bir tesisin kurulması katma değer sağlayabilir.

İlçe merkezi, Yeniköy, Kaymazayla, Topkaya hattında sık elektrik kesintileri yaşanmakta bu da ürünlerin muhafazasında sorunlara sebep olabilmektedir. İlçede internet ve telekomünikasyon altyapısının geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Atıcılık için daha önce yatırımı yapılan ve âtil durumda bulunan hipodrom kapalıdır. İlçede bulunan yarış atları koşturulmak için hipodromu olan farklı illere götürülmektedir. Yarışlar için hazırlıklar en az bir yıl sürdüğünden hipodromun idman pisti olarak devreye alınması yarış atlarının dışarıya götürülmeden idman yapmalarına imkân verebilir. Hipodromun idman için açılmasıyla ilçe kaynaklarının yine ilçe içinde kalması sağlanabilir. Hipodromun açılmasıyla birlikte sadece Mahmudiye'deki atlar değil çevre ilçe ve illerdeki atlar da ilçeye gelebilir ve bu da diğer yan sektörlerin gelişmesine imkân sağlayabilir. İlçede her yıl mahalli at yarışları düzenlenmekte ve kupalar dağıtılmaktadır. Bu yarışların ulusal boyuta taşınması hem sosyal hem kültürel hem de ekonomik gelişmeye katkı sunabilir. 2013 yılında ilçede kurulan ve Türkiye'de bir ilk olan at hastanesi şu an kullanılmamakta olup atıcılığın bölgede gelişmesi amacıyla tekrar faaliyete alınabilir. İlçede binek atıcılık için potansiyel olup bu amaçlı tesis kurulabilir. Yarış kariyeri tamamlanan atların ilçede binek ve hobi amaçlı kullanımının sağlanacağı turistik amaçlı tesislerin de kurulması ilçede sosyal ve ekonomik hayatın gelişmesine katkı sağlayabilir. İlçede kadınlar çoğunlukla ekonomik ve sosyal hayata katılamamaktadır. İlçede kooperatif ve benzeri organizasyonlara bu açıdan ihtiyaç vardır.

İlçede konaklama altyapısı geliştirilebilir. İlçede çalışan ya da ikamet etmesi gereken kişiler konut ve sosyal imkanların azlığı nedeniyle Eskişehir merkezde yaşamına devam etmekte ya da orada konaklamaktadır.

KAYNAKÇA

(2021, 12 20). Yer-Sis: www.yersis.gov.tr adresinden alındı
Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020).
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).
Eskişehir Ticaret İl Müdürlüğü. (2020).
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. (2020).
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).
Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortalı ve İş Yeri İstatistikleri.
Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).
Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.
Yükseköğretim Kurulu. (2020). Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi.

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mahallesi Damlalar Sokak No:28 Kat/4
Daire/27-28 Zeno İş Merkezi
Tepebaşı, Eskişehir

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 222 231 31 24
E-Posta: eskisehir@bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 224 211 13 29
E-Posta: bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr